

Jiří Schläghamerský: Pedobiologie – jaro 2012

Společenstva na trusu a mršinách

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršínách

Histeridae: *Hololepta plana*
- podkorní

Histeridae: *Hister quadrimaculatus*
- v trusu a na mršínách

U mršníků (Coleoptera: Histeridae) nacházíme jak druhy saproxylické, tak druhy žijící v trusu a mršínách (obvykle se v obou případech jedná o predátory)

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

Konzumpce trusu obratlovců:

Nízká hodnota **trusu masožravců** jako zdroje

- vysoká efektivita trávení ($\geq 80\%$)

Masožravci jsou vzácnější než býložravci

- méně trusu – méně příležitostí pro specializaci na tento zdroj

Důsledek: žádná specializovaná koprofágní fauna, trus masožravců je rozkládán bakteriemi a houbami.

Vyšší kvalita **trusu býložravců** jako zdroje

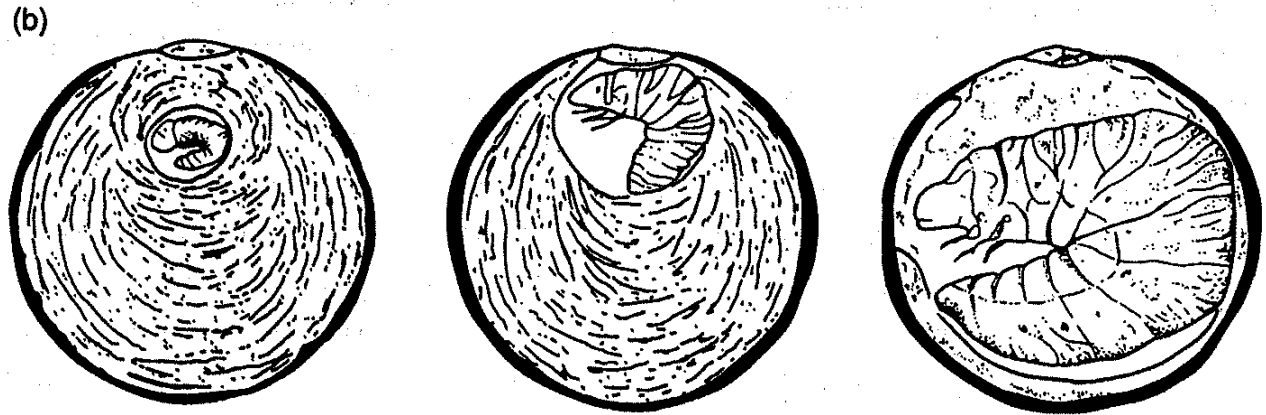
- vysoký obsah organické hmoty

Trus býložravců je hojnější.

Důsledek: existence specializovaného živočišného společenstva včetně fakultativních a obligátních **koprofágů**.

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

Obrázek 11.14. (a) Africký chrobák valí kouli lejna. (Fotografie: Heather Angelová) (b) Larva chrobáka *Heliocoprís* se žíví uvnitř koule, a tak vyhlodává dutinu. (Kingston & Coe, 1977)

Dekompozice sloního trusu:

Během období dešťů kolonizace chrobáky, např. *Heliocopris dilloni*.

Do 24 hodin mizí až 100 % trusu jen v důsledku činnosti různých vrubounovitých brouků.

V období sucha malá kolonizace trusu brouky; v omezené míře probíhá mikrobiální dekompozice – zpomaluje se při vysychání trusu, trus může být zachován po dobu více než dvou let.

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

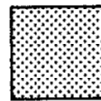
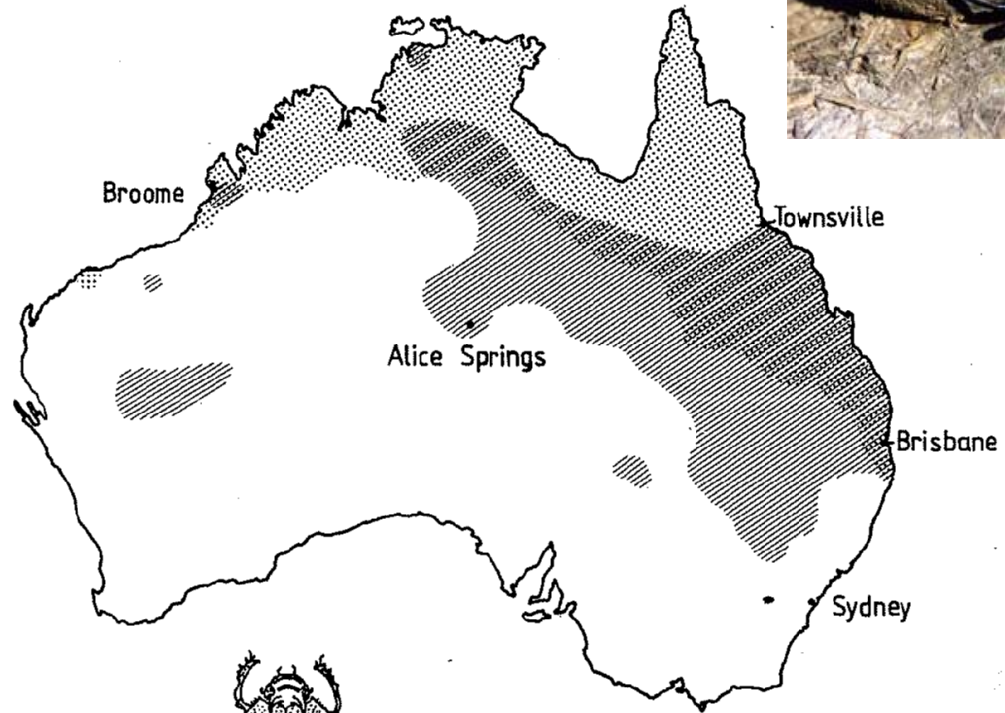
Problém s rozkladem trusu skotu v Austrálii:

Populace skotu vzrostla z 0 (7 v r. 1788) na 30 milionů.

Denně je kravinci pokryto cca 2.5 milionů ha. Na jeden kus skotu připadá ztráta cca 400 m² pastvin ročně.

Chybí domácí koprofágové, kteří by byly schopni trus skotu výkonně rozložit.

Vzrůst početnosti obtížných krátkorohých dvoukřídých (*Musca vetustissima* a *Haematobia irritans exigua*) schopných rozmnožování v kravincích (6 dní od vajíčka do kukly).

Rozšíření dvou afrických chrobáků introdukovaných do Austrálie

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

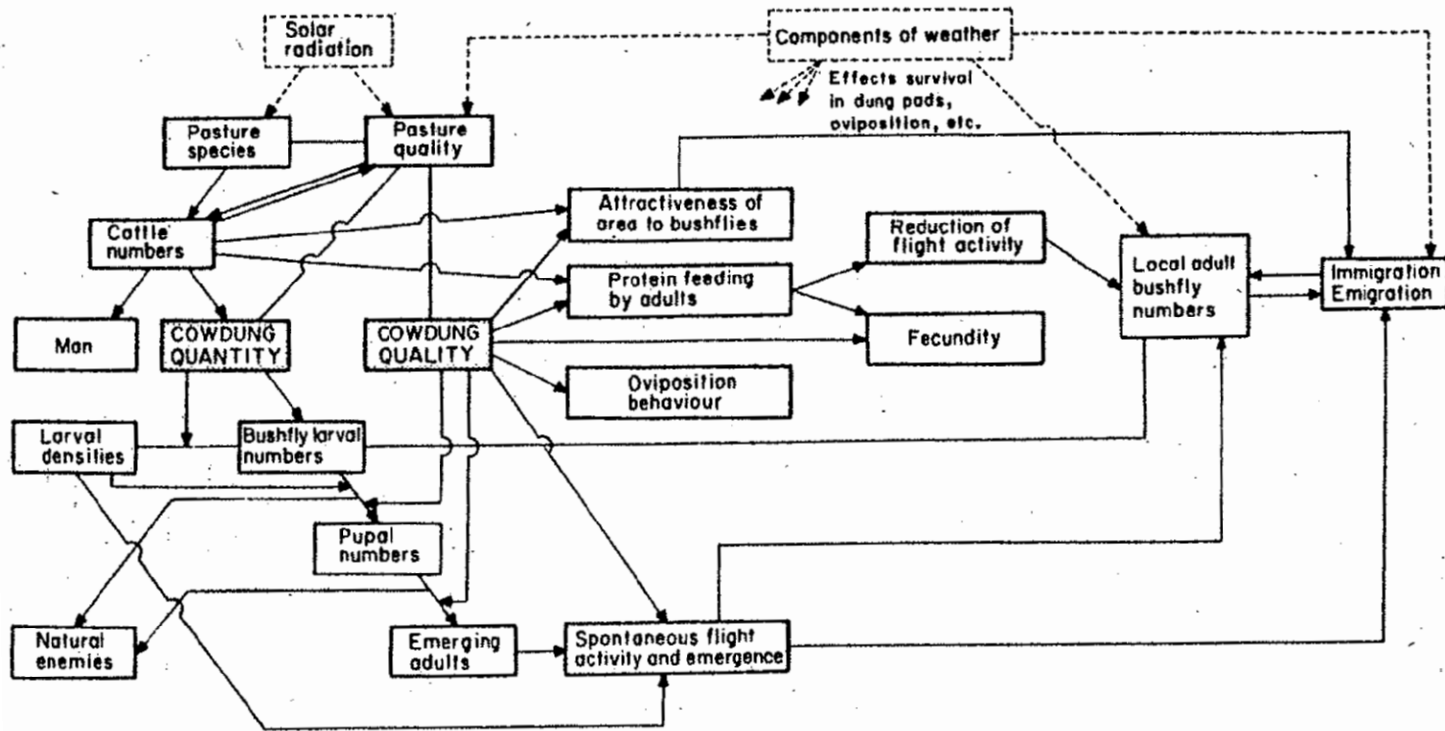

FIG. 4.11. Synopsis of the influence that food quality and quantity, acting through population density, have on the life system of the Australian Bushfly. Dung pad deposition rates are more or less constant throughout the year but resource quality shows marked seasonal variation. Food quality not only affects the survival and reproduction of the adults but also their flight activity: the flies remaining longer in areas with high-quality food and dispersing from areas where the food quality is low (Hughes & Walker 1970).

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

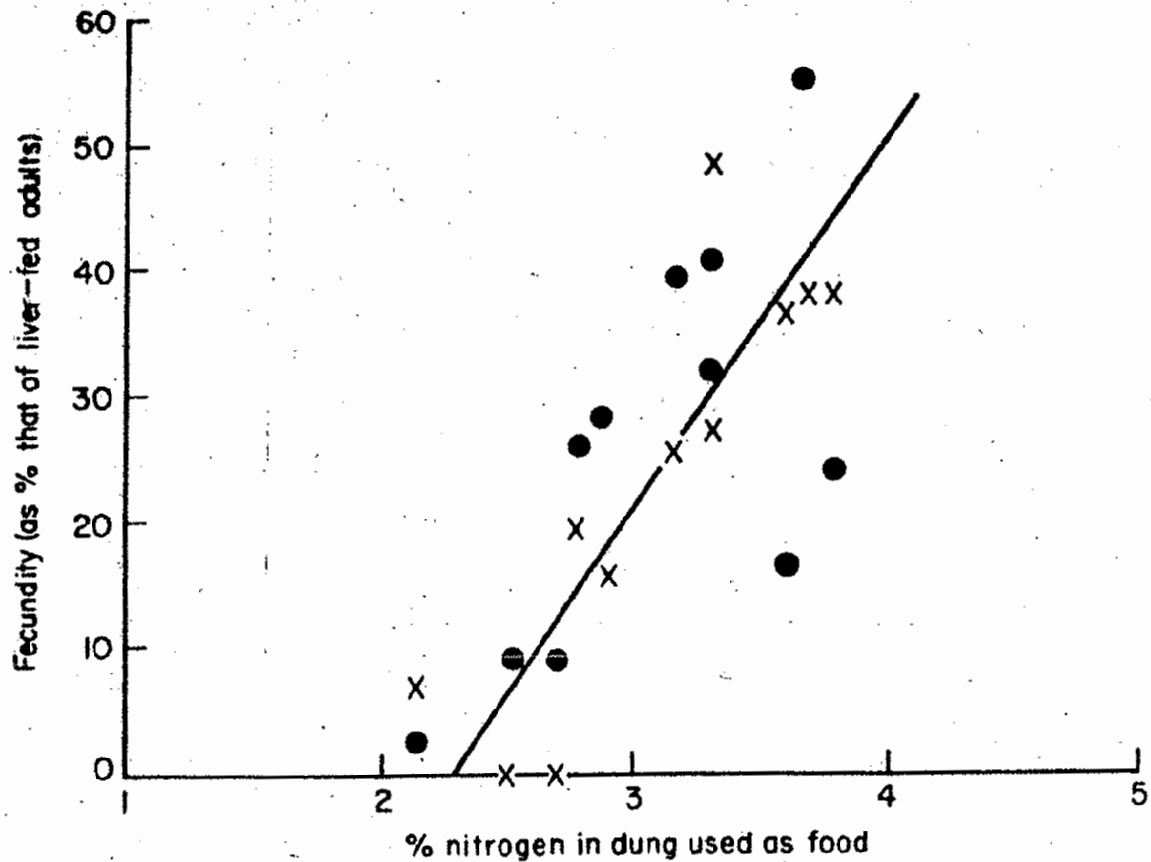

FIG. 4.10. The relationship between fecundity and the nitrogen content of dung used as adult food by the Australian Bushfly. The cultures were set up with (●) 400 or (×) 800 larvae per litre of cow dung. The emergent flies feed on the dung before oviposition and were compared with the fecundity of flies fed on an optimum quality diet of liver. The generally linear relationship of egg numbers to dung quality is apparent, though the high density series (shown by the regression line) indicates that there is some reduction in fecundity of flies reared at high density (Hughes & Walker 1970).

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

Složení enzymů je u mrchožroutů (nekrofágů) zcela odlišná od toho ostatních saprofágů

- nízká aktivita karbohydráz
- vysoká aktivita proteáz a lipáz

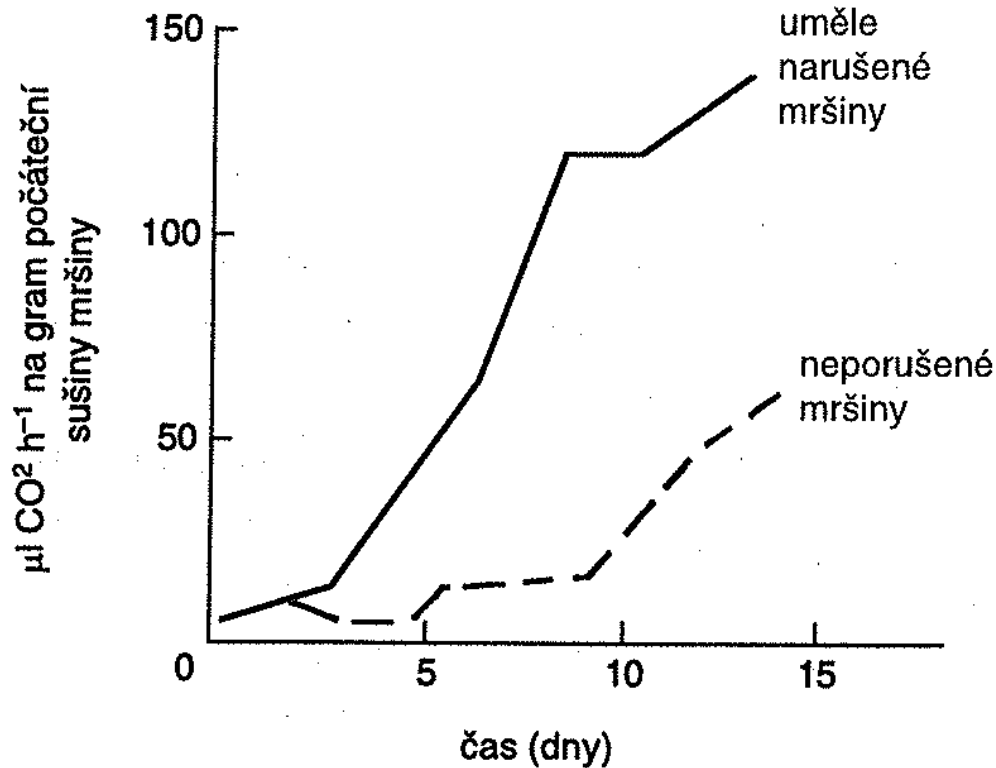
Enzymy mrchožroutů jsou totožné s enzymovou výbavou masožravců (predátorů). Mnozí masožravci jsou příležitostní mrchožrouti.

Mrchožraví obratlovci často sežerou celou mršinu aniž by něco nechali jiným organismům.

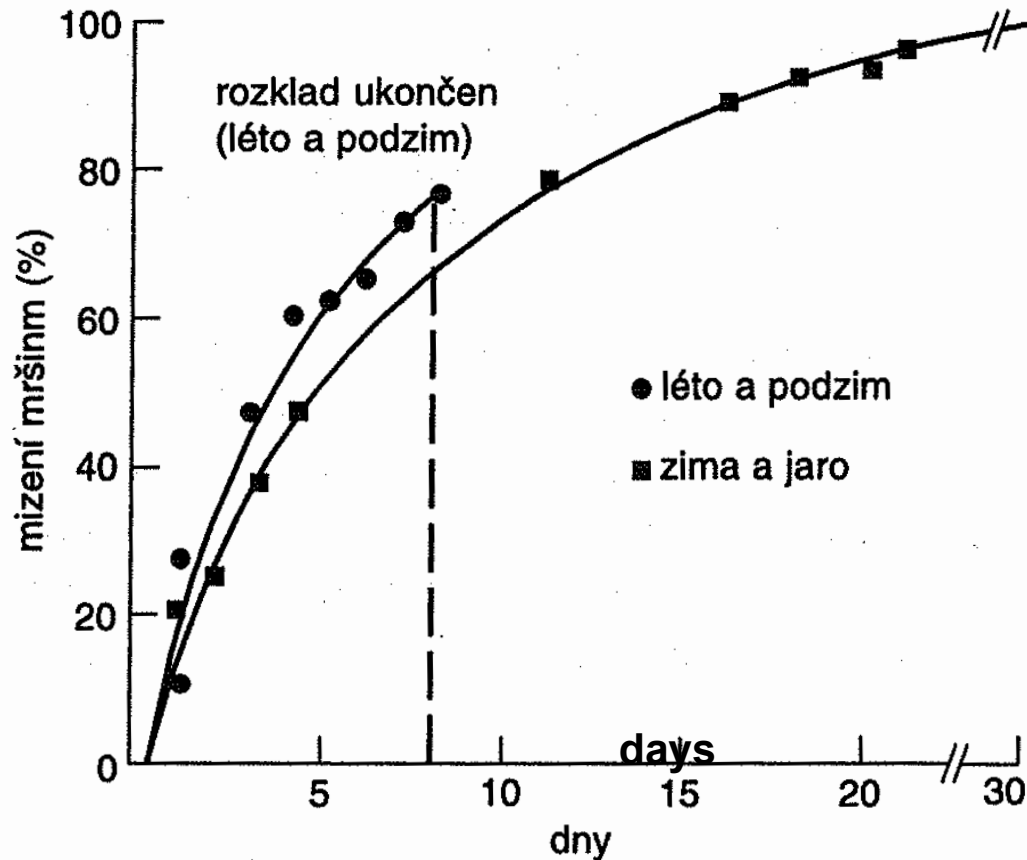
Mezi nekrofágy/mrchožrouty nacházíme také velký počet obratlovců, např. supy (vpravo) a v novém světě konvergentně přizpůsobené kondory (vlevo)

Role mikroorganismů a živočichů při rozkladu mršín

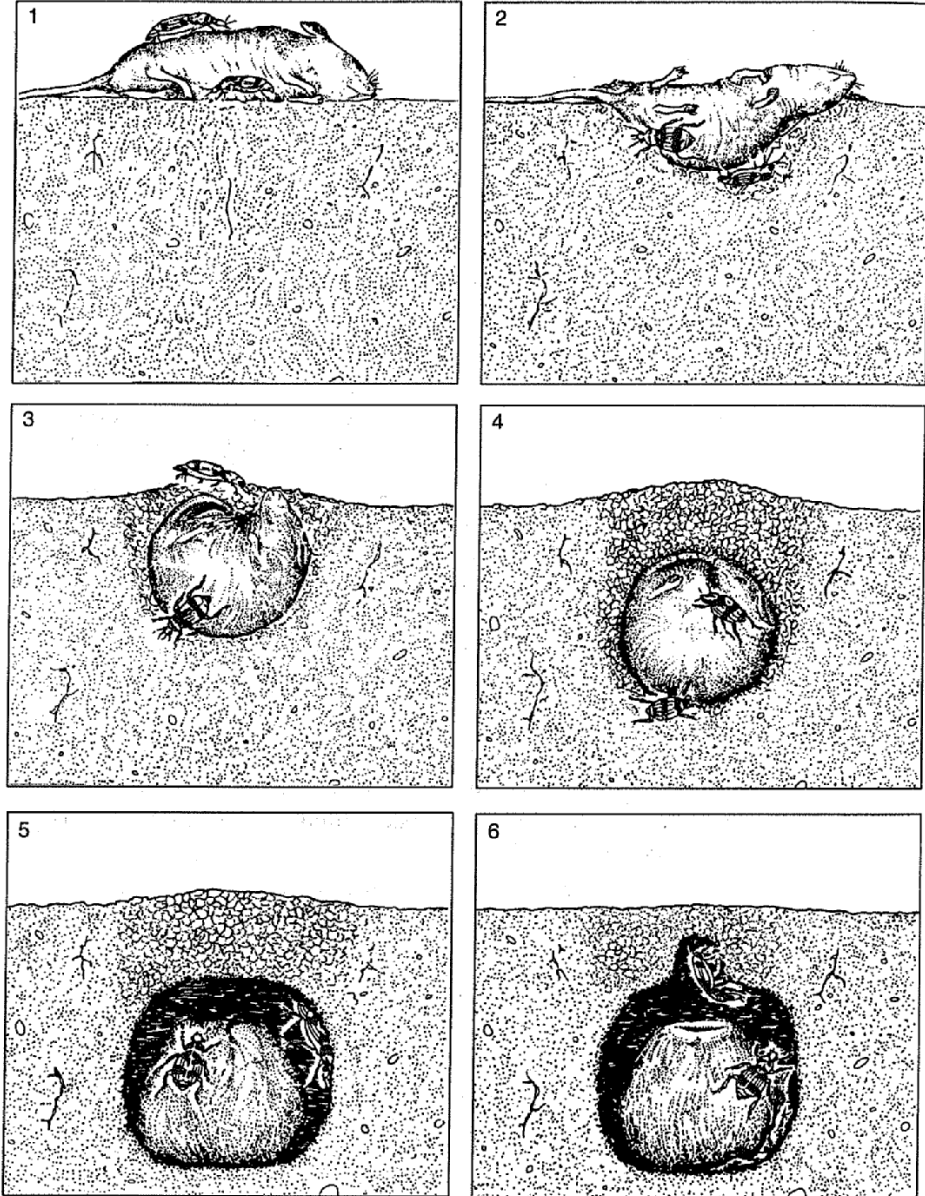
Obrázek 11.10. Uvolňování CO_2 , jež je mírou mikrobiální činnosti, z mršín malých savců umístěných v respiračních válcích a chráněných před napadením ze strany hmyzu. Jeden soubor mršín zůstal nedotčen, druhý byl opakovaně napichován pitevní jehlou, aby se tak napodobilo provrtávání chodbiček larvami masařky. (Putman, 1978a)

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršínách

Obrázek 11.15. Rychlost mizení mršín drobných savců na venkově (Oxfordshire) ve dvou obdobích: léto–podzim a zima–jaro (Putman, 1983)

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

Obrázek 11.16. Pohřbívání myši párem hrobaříků (*Nicrophorus*) (Milne & Milne, 1976)

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

Nicrophorus vespillo

Oiceoptoma thoracica

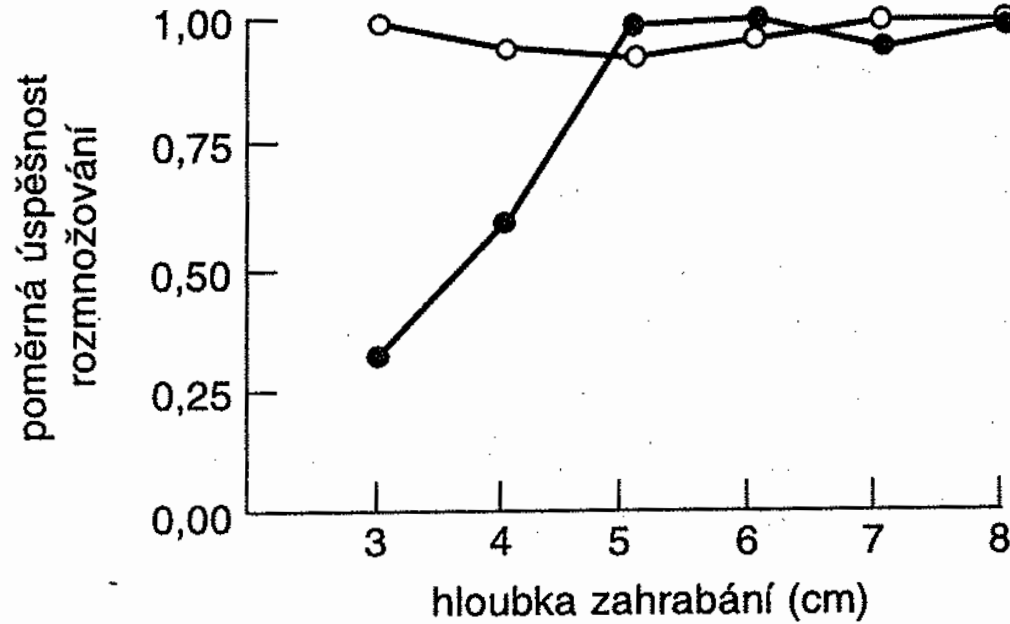
Silpha tristis

Phosphuga atrata

Zástupci mrchožroutovitých (Coleoptera: Silphidae), *P. atrata* však loví plže

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršínách

Obrázek 11.17. Když jsou na pohřbené mršíně roztoči *Poecilochirus necrophori* (prázdné kroužky), je úspěšnost rozmnožování hrobaříka *Nicrophorus tomentosus* vysoká. Experimentální odstranění roztočů (plné kroužky) nemělo na rozmnožování žádný vliv u mršín pohřbených hluboko, ale mělo za následek nízké přežití snůšek brouka v mršínách, které byly pohřbeny jen do hloubky 4 cm či méně. (Podle: Wilson, 1986)

Pedobiologie: společenstva na trusu a mršinách

Zástupci kožojedovitých (Coleoptera: Dermestidae) využívají vysychající mršiny, kůže, chlupy (části s vysokým obsahem keratinu), některé se projevují také jako škůdci v domácnosti.

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Calliphoridae (Diptera-Brachycera)
- bzučivky

Sarcophagidae (Diptera-Brachycera)
- masařky

Zátupci krátkorohých dvoukřídlých využívajících pro vývoj larev mršin, v případě bzučivek také trus

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Mrchožraví obratlovci ve východní Africe: společenstvo na velkých mršinách

Trigonoceps occipitalis – Sup chocholatý

Torgos tracheliotus – Sup ušatý

Loví sami, *T. tracheliotus* také okrádá jiné dravce, oba dávají přednost mršinám, vyhledávají čerstvé mršiny, otevírají jí roztržením kůže a svalů.

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Mrchožraví obratlovci ve východní Africe: společenstvo na velkých mršinách

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Mrchožraví obratlovci ve východní Africe: společenstvo na velkých mršinách

Gyps africanus – Sup africký

Gyps rüppelii – Sup krahujovitý

Preferují vnitřnosti, vstupují do mrtvého těla přirozenými tělními otvory, např. řitním, zvětšují je.

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Mrchožraví obratlovci ve východní Africe: společenstvo na velkých mršinách

Necrosyrtes (= Neophron) monachus
- Sup kapucín / hnědý

Neophron percopterus
- Sup mrchožravý

Živí se zbytky po větších mrchožroutech, trusem, lidskými odpady, vajíčky, hmyzem.

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Mrchožraví obratlovci ve východní Africe: společenstvo na velkých mršinách

Leptoptilos crumeniferus –
Čáp Marabu

Crocuta crocuta – Hyena skvrnitá

Canis mesomelas – Šakal čabrákový

Hyaena hyaena –
Hyena žíhaná
(pouze v sev. Africe
a Asii)

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Mrchožraví obratlovci v jižní Evropě: společenstvo na velkých mršínách

Aegypius monachus
- Sup hnědý

Gypaetus barbatus
- Orlosup bradatý

Gyps fulvus - Sup bělohlavý

Neophron percopterus
- Sup mrchožravý

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

© Yves Thonnerieux
www.oiseaux.net

Gypaetus barbatus
- Bearded Vulture /
Orlosup bradatý

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Stadium 2: Počáteční rozklad; 0 až 3 dny po smrti

Bzučivka *Chrysomya* sp.
(Calliphoridae)

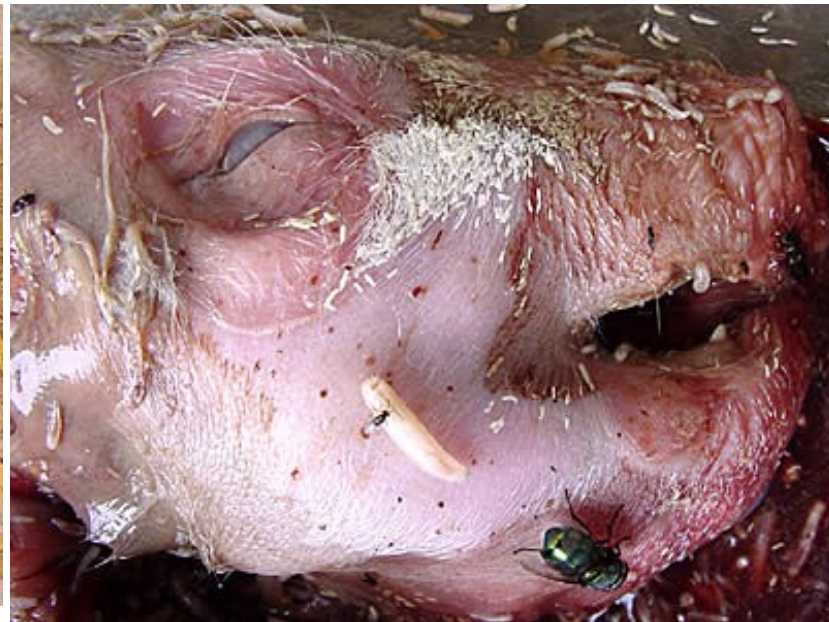
Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

**Stage 3: hniloba (putrefaction);
4 až 10 dní po smrti**

Sele se nafouklo nahromaděním plynů vznikajících uvnitř těla.

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

Stadium 4: Černá hniloba (black putrefaction); 10 až 20 dní po smrti

Těle selete s propadlo, jsou vidět černé povrchy
a bledé maso.

Pestrokrovečník
Necrobia ruficollis
(Cleridae)

Larva (prepupa)
mouchy

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

**Stadium 5: Butyric fermentation;
20 až 50 dní po smrti**

Larvy kožojedů
(Dermestidae)

Carcass
Beetles
(Trogidae)

Pedobiologie: koprofágní a nekrofágní společenstva

**Stadium 6: suchý rozklad;
50-365 dní po smrti**

Tineidae
- žerou suché chlupy

Rostrozetes
sp. (Oribatida)
- žere suchou kůži

Ze selete zbyli pouze štětiny a kosti